

Sygn. akt II PK 310/09

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 kwietnia 2010 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Zbigniew Korzeniowski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Halina Kiriło

SSN Romualda Spyt

w sprawie z powództwa T. Ł.

przeciwko Urzędowi Skarbowemu w S.

o przywrócenie poprzednich warunków pracy i płacy, wynagrodzenie,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 19 kwietnia 2010 r.,

skargi kasacyjnej powódki od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i
Ubezpieczeń Społecznych w S.

z dnia 3 czerwca 2009 r.,

I. oddala skargę kasacyjną,

**II. zasądza od powódki T.Ł. na rzecz strony pozwanej Urzędu
Skarbowego w S. 900 zł (dziewięćset) tytułem zwrotu kosztów
postępowania kasacyjnego.**

Uzasadnienie

Sąd Okręgowy w S. wyrokiem z 3 czerwca 2009 r. oddalił apelację powódki T. Ł. od wyroku Sądu Rejonowego w S. z 6 stycznia 2009 r., którym w części uwzględniono powództwo i przywróconą ją do pracy w pozwanym Urzędzie Skarbowym w S. „na warunkach pracy i płacy sprzed przeniesienia z 12 września 2006 r.” oraz oddalono powództwo w pozostałym zakresie, dotyczącym żądania wyrównania wynagrodzenia za okres od 1 kwietnia do 31 grudnia 2007 r.

Powództwo kwestionowało przeniesienie powódki ze stanowiska kierownika działu podatków pośrednich na stanowisko starszego komisarza skarbowego w dziale kontroli podatkowej. Pozwany uzasadniał je reorganizacją urzędu, w tym likwidacją działu podatków pośrednich - art. 10 ust. 1a ustawy z 16 września 1982 r. o pracownikach urzędów państwowych (dalej jako „ustawa”).

Sąd Rejonowy ustalił, że powódka jest zatrudniona w pozwanym urzędzie od 1994 r., w pierw na umowę o pracę, a potem jako urzędnik mianowany. W 2003 r. została kierownikiem działu podatków pośrednich. Na podstawie nowego regulaminu z 21 lipca 2006 r. w miejsce działu podatków pośrednich z dniem 1 września 2006 r. wprowadzono dwa referaty - referat podatków pośrednich i VIES oraz referat podatków pośrednich i kas fiskalnych. Pracownicy działu powódki zostali rozdzieleni pomiędzy utworzone referaty. Naczelnik pozwanego uznała, że powódka pomimo spełniania warunków formalnych do objęcia stanowiska kierownika referatu, nie posiada wystarczających kompetencji, gdyż negatywnie oceniła je w zakresie kształtowania relacji interpersonalnych, organizacji pracy oraz umiejętności podejmowania decyzji w krótkim czasie. U podstaw tej oceny leżały wyniki kontroli przeprowadzonej na przełomie maja i czerwca 2006 r. przez Izbę Skarbową. W lipcu 2006 r. pozwany wypowiedział powódce warunki umowy o pracę, a po jej pozwie cofnął to wypowiedzenie. Pozwany pismem z 12 września 2006 r. przeniósł powódkę z dniem 1 października 2006 r. do pracy w dziale kontroli podatkowej na stanowisko starszego komisarza skarbowego z zachowaniem dotychczasowego wynagrodzenia przez sześć miesięcy. Przeniesienie uzasadnił reorganizacją urzędu z dniem 1 sierpnia 2006 r. obejmującą likwidację działu którym powódka kierowała (art. 10 ust. 1a ustawy pracownikach urzędów państwowych w związku z art. 138 ust. 1 ustawy z 18 grudnia 1998 r. o służbie

cywilnej). Stanowiska kierowników referatów podatków pośrednich (pierwszego i drugiego) utworzonych po likwidacji działu podatków pośrednich powierzono zatrudnionym uprzednio w urzędzie A. S. (z dniem 1 sierpnia 2006 r.) i A. C. (pismem z 1 września 2006 r.). Referaty te w październiku 2006 r. zostały przekształcone w działy (dział podatków pośrednich i VIES oraz dział podatków pośrednich i kas fiskalnych). Zmiany te zostały dokonane bez odpowiedniej zmiany regulaminu organizacyjnego. W kwietniu 2007 r. uchylono poprzedni regulamin i w miejsce działu kierowanego przez A. S. wprowadzono kilkuosobowy referat i została ona przeniesiona na stanowisko kierownika referatu. Powódka w związku z przeniesieniem na inne stanowisko od 1 kwietnia 2007 r. otrzymywała niższe wynagrodzenie.

Sąd Rejonowy za zasadne uznał żądanie przywrócenia do pracy na warunkach pracy i płacy sprzed przeniesienia z 12 września 2006 r. Natomiast za nieuzasadnione ocenił żądanie zasądzenia 19.722,50 zł tytułem wyrównania wynagrodzenia za pracę od 1 kwietnia do 31 grudnia 2007 r. W zakresie orzeczenia przywracającego warunki pracy i płacy sprzed przeniesienia z 12 września 2006 r. stwierdził, że przeniesienie powódki na inne stanowisko wynikało ze zmian struktury organizacyjnej urzędu (regulaminu organizacyjnego i powołania dwóch referatów podatków pośrednich). Jednakże zmiany te nie doprowadziły do faktycznej likwidacji stanowiska pracy powódki. Szybka zmiana wyodrębnionych referatów w działy, jak również zmiany statusu referatów w sposób pozaregulaminowy wskazywały, iż nie doszło do faktycznej likwidacji stanowiska powódki w toku procesu reorganizacji. Likwidację stanowiska powódki - kierownika działu podatków pośrednich - Sąd uznał za pozorną. Przeciwna ocena zdarzeń byłaby sprzeczna z art. 10 ust. 1a ustawy o pracownikach urzędów państwowych i prowadziłaby do obejścia przepisów ustanawiających szczególną ochronę stosunku pracy nawiązanego z urzędnikiem mianowanym. Pozwany nie był więc uprawniony do przeniesienia powódki na inne stanowisko na podstawie tego przepisu. W takiej sytuacji pracownikowi zgodnie z art. 7 ust. 1 ustawy o służbie cywilnej przysługują roszczenia z art. 45 § 1 k.p. w związku z art. 42 § 1 k.p. i dlatego Sąd Rejonowy orzekł o przywróceniu powódki do pracy na warunkach płacy i pracy sprzed przeniesienia z 12 września 2006 r. Oddalenie żądania wyrównania wynagrodzenia

za okres od 1 kwietnia do 31 grudnia 2007 r. wynikało z tego, że powódka negując zastosowanie art. 10 ust. 1a ustawy jednocześnie wskazywała, że pracodawca mógł przenieść ją na inne stanowisko w oparciu o przepis art. 10 ust. 1b ustawy z zapewnieniem równorzędnego wynagrodzenia w stosunku do pobieranego na stanowisku kierownika działu. Sąd Rejonowy zauważył jednak, że pozwany odwołał się jedynie do art. 10 ust. 1a i przepis ten nie zapewnia „równorzędności” wynagrodzenia po upływie 6 miesięcy od przeniesienia. Czynność pracodawcy okazała się wprawdzie wadliwa, jednak Sąd rozpoznając sprawę był zobowiązany wyłącznie do badania przesłanek, o których mowa w art. 10 ust. 1a ustawy. Czynność pracodawcy wyznaczyła więc reżim, w zakresie którego dopuszczalne było badanie sprawy. Pozwany nie naruszył art. 10 ust. 1b ustawy, albowiem nie stosował tego przepisu i powódka na jego podstawie nie może żądać wyrównania wynagrodzenia.

W apelacji powódka zarzuciła naruszenie prawa materialnego i procesowego. Wniosła o zasądzenie wyrównania wynagrodzenia za okres od 1 kwietnia do 31 grudnia 2007 r. w kwocie 19.722,50 zł z odsetkami. Kwestionowała stanowisko Sądu o niemożności badania innych podstaw prawnych niż podane w przeniesieniu. Zastosowany powinien być przede wszystkim przepis art. 10 ust. 1b ustawy. Wobec obejścia prawa należało również rozważyć przepisy art. 5, 8, 9, 11³ i 18 k.p. oraz art. 58 k.c. jako podstawę nieważności czynności pracodawcy. Obowiązkiem Sądu było zastosowanie podstawy prawnej odpowiedniej do stanu faktycznego i dochodzonych roszczeń. Skoro wykazała, że inny pracownik w analogicznej jak ona sytuacji faktycznej jest lepiej od niej wynagradzany, to sprawa o wypłatę wyższego wynagrodzenia powinna zostać rozpoznana również w oparciu o przepisy o równym wynagradzaniu pracowników. Skarżąca wniosła o przeprowadzenie dowodów z zeznań pracowników, byłych kierowników działów przeniesionych na stanowisko starszego komisarza skarbowego, na okoliczność jej dyskryminacji w zatrudnieniu.

Sąd Okręgowy w uzasadnieniu oddalenia apelacji wskazał przede wszystkim na prawomocną część wyroku Sądu Rejonowego, przesądzającą, że przeniesienie powódki na inne stanowisko służbowe było niezgodne z prawem. Prawidłowo jednak Sąd Rejonowy odmówił zasądzenia powódce różnicy w wynagrodzeniu na

stanowisku kierownika działu i na stanowisku starszego komisarza skarbowego. Ustalenia faktyczne przeprowadzono bez naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. Nie można było stwierdzić nieważności czynności prawnej pracodawcy na podstawie art. 58 k.c. Dalszej ochrony apelującej nie uzasadniał też art. 8 k.p. Przywrócenie do pracy ma skutek konstytutywny i orzeczenie takie prowadzi do nawiązania stosunku pracy na dotychczasowych warunkach z mocą *ex nunc*. Stwierdzenie niezgodnego z prawem zachowania pracodawcy, godzącego w przepis art. 10 ust. 1a ustawy o pracownikach urzędów państwowych, nie oznacza, że sankcji za to naruszenie można poszukiwać w art. 10 ust. 1b ustawy. Przepisy art. 10 ust. 1a i art. 10 ust. 1b obejmują całkowicie odmienne sytuacje faktyczne i wyznaczają odrębne reżimy prawne. Naruszenie art. 10 ust. 1a nie uprawniało do zastosowania art. 10 ust. 1b i gwarancji równorzędności wynagrodzenia. Wobec braku odrębnych uregulowań, w razie naruszenia przez pracodawcę art. 10 ust. 1a zastosowanie znajdują przepisy Kodeksu pracy (na podstawie odesłania z art. 7 ustawy o służbie cywilnej). Chybiony był zatem zarzut naruszenia przez Sąd Rejonowy art. 5, 42, 45 k.p. Ustawa o pracownikach urzędów państwowych nie określa sankcji za naruszenie art. 10 ust. 1a i stąd na podstawie art. 7 ustaw o służbie cywilnej (z 18 grudnia 1998 r. i z 24 sierpnia 2006 r.) znajdują zastosowanie przepisy Kodeksu pracy. Skoro powódka wniosła o przywrócenie jej poprzednich warunków zatrudnienia to Sąd Rejonowy zasadnie rozstrzygnął o przywróceniu jej do pracy na poprzednich warunkach pracy i płacy (odpowiednio do art. 45 § 1 k.p. w związku z art. 42 § 1 k.p.). Brak było natomiast podstaw do przyznania jej wyrównania wynagrodzenia w spornym okresie jako różnicy pomiędzy zarobkami na stanowisku pracy po przeniesieniu i przed przeniesieniem. Wynagrodzenie za czas pozostawania bez pracy jest świadczeniem pieniężnym, które spełnia funkcję kompensacyjną, tak jak odszkodowanie (art. 47 k.p.). Uznając nawet, że przepis art. 47 k.p. miałaby odpowiednie zastosowanie, to mogłaby kompensować utratę części wynagrodzenia, jednak nie więcej niż za okresy w nim przewidziane, czyli nie dłuższe niż okres sześciu miesięcy z art. 10 ust. 1a ustawy. Przy odpowiednim zastosowaniu art. 47 k.p. w przypadku powódki wynagrodzenie mogłoby odpowiadać różnicy za 1 miesiąc, natomiast przez 6 miesięcy otrzymywała wynagrodzenie w pełnej wysokości, a zatem „zniweczony” został cel kompensacyjny art. 47 k.p. Zasada, że

pracownik po przywróceniu do pracy nie ma prawa do odszkodowania na podstawie przepisów Kodeksu cywilnego ponad przysługujące mu na podstawie art. 47 k.p. wynagrodzenie za czas pozostawania bez pracy (uchwała Sądu Najwyższego z 18 czerwca 2009 r., I PZP 2/09), dotyczy również pracowników mianowanych korpusu służby cywilnej. Powódka nie wniosła przy tym o odszkodowanie na zasadach ogólnych. Nie dochodziła naprawienia szkody i nie prezentowała okoliczności zmierzających do wykazania przesłanek odpowiedzialności odszkodowawczej na podstawie Kodeksu cywilnego (art. 415 lub art. 471), ani na podstawie art. 18 k.p. (w związku z art. 11³ k.p.). Nie dowodziła też, iżby była dyskryminowana w zakresie wynagrodzenia. Nowe okoliczności faktyczne, łączone z dyskryminacją, powołane zostały przez skarżącą dopiero w postępowaniu apelacyjnym i dlatego były spóźnione na podstawie art. 383 k.p.c. Oddalono zatem wniosek powódki o przeprowadzenie postępowania dowodowego (wbrew twierdzeniom apelacji wniosek taki nie został zgłoszony przed Sądem Rejonowym). Nie zamyka to powódce prawa do wystąpienia z roszczeniami odszkodowawczymi w nowym postępowaniu.

Skarga kasacyjna zarzuciła naruszenie:

I. prawa materialnego - 1) art. 137 ust. 1 i 2 i art. 138 ust. 1 ustawy z 18 grudnia 1998 r. o służbie cywilnej oraz art. 10 ust. 1b ustawy z 16 września 1982 r. o pracownikach urzędów państwowych przez przyjęcie, że przeniesienie zastosowane przez pozwanego nie wyczerpuje dyspozycji art. 10 ust. 1b ustawy o pracownikach urzędów państwowych w zakresie prawa do uzyskiwania równorzędnego wynagrodzenia; 2) art. 10 ust. 1a ustawy o pracownikach urzędów państwowych w związku z art. 137 ust. 1 i 2 i art. 138 ust. 1 ustawy o służbie cywilnej z 18 grudnia 1998 r. oraz art. 110 ust. 1 i 2 i art. 111 ust. 1 ustawy o służbie cywilnej z 24 sierpnia 2006 r. poprzez jego błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie z uwagi na przyjęcie, że przeniesienie zastosowane przez pozwanego dawało podstawę do obniżenia (ustalenia) wynagrodzenia powódki po upływie 6 miesięcy od przeniesienia w odniesieniu do wynagrodzenia dotychczas otrzymywanego; 3) art. 5, 8, 9, 11³, 13 k.p. poprzez ich niezastosowanie; 4) art. 42 i 45 k.p. poprzez błędną wykładnię skutkującą przyjęciem, że mają zastosowanie w sprawie wbrew szczególnym unormowaniom odnoszącym się do stosunku pracy

(gwarancji wynagrodzenia) zwartego na podstawie mianowania; 5) art. 18 § 3 w związku z art. 18-18^{3d} k.p. poprzez nieukształtowanie przez sąd pracy wynagrodzenia za pracę w sytuacji stwierdzenia naruszenia zasady równego traktowania w zatrudnieniu w zakresie wysokości wynagrodzenia za pracę; 6) art. 58 k.c. poprzez błędną wykładnię i nieuznanie czynności dokonanej w celu obejścia ustawy, jak również sprzecznej z zasadami współżycia społecznego, za czynności nieważnej; 7) art. 415 i 471 k.c. poprzez ich niezastosowanie, a przez to niezasądzenie roszczenia objętego powództwem;

II. przepisów postępowania - art. 381 i 382 k.p.c. (według uzasadnienia skargi zapewne chodzi o art. 383 k.p.c.) poprzez pominięcie dowodów potwierdzających dyskryminację w zatrudnieniu powódki, co miało wpływ na wynik sprawy.

Skarżąca wniosła o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania lub o zmianę wyroku i zasądzenie 19.722,50 zł z odsetkami i kosztami.

We wniosku o przyjęcie skargi wskazano na istotne zagadnienie prawne polegające na ustaleniu, czy mianowany urzędnik państwowy przeniesiony na inne stanowisko w urzędzie z naruszeniem art. 10 ust. 1a ustawy o pracownikach urzędów państwowych na skutek braku likwidacji jego dotychczasowego stanowiska (w szczególności w przypadku pozornej likwidacji dotychczasowego stanowiska celem obejścia przepisów ustanawiających szczególną ochronę stosunku pracy) zachowuje prawo do dotychczasowego wynagrodzenia bezterminowo (art. 10 ust. 1b ustawy o pracownikach urzędów państwowych), czy jedynie przez okres 6 miesięcy wynikający z art. 10 ust. 1a tej ustawy.

Pozwany w odpowiedzi wniósł o oddalenie skargi i zasądzenie kosztów. Wskazał, że zachodziła sprzeczność żądań z art. 10 ust. 1a i z art. 10 ust. 1b ustawy oraz iż nie było podstaw do stosowania art. 58 k.c., a żądanie odszkodowania za dyskryminację zgłoszono dopiero w apelacji.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zarzuty skargi kasacyjnej nie uzasadniają jej wniosków.

Spór granicach podstaw skargi kasacyjnej (art. 398¹³ § 1 k.p.c.) w istocie sprowadza się do pytania czy prócz orzeczenia o przywróceniu powódki do pracy „na warunkach pracy i płacy sprzed przeniesienia z 12 września 2006 r.” powinno

być zasądzone jej również wyrównanie wynagrodzenia za okres „po przeniesieniu”, czyli od 1 kwietnia do 31 grudnia 2007 r. do wysokości na stanowisku kierownika działu.

Chodzi więc o podstawę materialnoprawną tego roszczenia i zarzuty skargi pokazują, że powódka upatruje jej w różnych przepisach. Na pewno tym przepisem nie jest art. 8 k.p., gdyż nie stanowi źródła roszczeń materialnoprawnych, podobnie jak przepis art. 58 k.c.

Ocena roszczenia musi uwzględniać, że orzeczenie przywracające ją do pracy „na warunkach pracy i płacy sprzed przeniesienia z 12 września 2006 r.” zakwestionowało przeniesienie jej na inne stanowisko w oparciu o przepis art. 10 ust. 1a ustawy, natomiast powódka od początku argumentuje, że podstawą jej roszczenia jest przepis art. 10 ust. 1b ustawy. Twierdzi przy tym, że pracodawca „ukrył” jej przeniesienie odpowiadające w istocie sytuacji z art. 10 ust. 1b pod podstawą prawną przeniesienia z art. 10 ust. 1a.

Zgodnie z art. 10 ust. 1a ustawy - w razie reorganizacji urzędu urzędnika państwowego mianowanego można przenieść na inne stanowisko służbowe, odpowiadające kwalifikacjom pracownika, jeżeli ze względu na likwidację stanowiska zajmowanego przez urzędnika nie jest możliwe dalsze jego zatrudnienie na tym stanowisku. Po przeniesieniu przysługuje wynagrodzenie stosowne do wykonywanej pracy, lecz przez okres sześciu miesięcy nie niższe od dotychczasowego.

Natomiast zgodnie z art. 10 ust. 1b ustawy – jeżeli jest to konieczne ze względu na szczególne potrzeby urzędu, urzędnika państwowego mianowanego można przenieść na inne stanowisko, odpowiadające kwalifikacjom urzędnika i równorzędne pod względem wynagrodzenia.

Rzecz więc w tym, że skoro powódka została prawomocnie przywrócona do pracy na poprzednie stanowisko (sprzed przeniesienia), to nie może dochodzić roszczenia w oparciu o art. 10 ust. 1b ustawy, który odnosi się do nowego stanowiska (czyli po przeniesieniu).

Zachodzi zatem kolizja między prawem (prawomocnym orzeczeniem) do poprzedniego stanowiska („warunków pracy i płacy sprzed przeniesienia z 12 września 2006 r.”) i żądaniem wyrównania wynagrodzenia na innym stanowisku po

przeniesieniu w oparciu o art. 10 ust. 1b. Łącznikiem, lecz tylko o znaczeniu faktycznym, zmiany stanowiska urzędnika państwowego na podstawie art. 10 ust. 1a i na podstawie art. 10 ust. 1b jest przeniesienie na inne stanowisko, natomiast w pozostałym zakresie, czyli co do przyczyn i warunków przeniesienia, zachodzą istotne różnice. Skarga kasacyjna nie kwestionuje w tej części ustaleń stanu faktycznego, na których oparto zaskarżony wyrok (art. 398¹³ § 2 k.p.c.). Z ustaleń tych wynika sekwencja zdarzeń, która nie pozwala stwierdzić, że nie było żadnej reorganizacji, w szczególności, iżby w ramach zmian w urzędzie nie doszło co najmniej do czasowej likwidacji stanowiska pracy powódki (kierownika działu). Można więc ocenić, że Sąd pierwszej instancji orzekł o przywróceniu powódki do pracy na warunkach pracy i płacy sprzed przeniesienia ze względu na „pozorność” likwidacji stanowiska, lecz nie dlatego że pozorna była sama czynność prawna przeniesienia, gdyż łączyły się z nią realne zmiany w zatrudnieniu i organizacji pracy urzędu, ale dlatego iż zmiany te po krótkim czasie powróciły do sytuacji wyjściowej (zbliżonej do pierwotnej). Przedmiotem oceny nie była zatem jedna czynność prawna lecz szereg zdarzeń i działań pracodawcy i stąd zarzut naruszenia art. 58 k.c. nie jest uprawniony, gdyż przepis ten odnosi się do jednej czynności prawnej. Innymi słowy, wszystkie przeprowadzone w ramach reorganizacji zmiany nie były podejmowane jako realizacja zamiaru ukrycia przeniesienia powódki w trybie art. 10 ust. 1b. Takiego celu wprowadzanych zmian i zamiaru pracodawcy w sprawie nie ustalono (art. 398¹³ § 2 k.p.c.). Inną kwestią było uznanie przez Sąd pierwszej instancji iż w efekcie nie doszło do istotnych zmian w porównaniu do stanu poprzedniego, co uzasadniało orzeczenie o przywróceniu powódki do pracy na warunkach pracy i płacy sprzed przeniesienia. Orzeczenie to już na etapie postępowania przed Sądem drugiej instancji stało się prawomocne (apelacja pozwanego została odrzucona). Ustalone w sprawie następstwo zdarzeń nie pozwala więc potwierdzić zasadności zarzutu, że pozwany ukrył rzeczywistą podstawę prawną przeniesienia, czyli tę z art. 10 ust. 1b, aby przenieść powódkę ze stanowiska kierownika działu na stanowisko starszego komisarza skarbowego, czyli iżby działał instrumentalnie i tylko fikcyjnie zastosował art. 10 ust. 1a, aby nie płacić powódce po przeniesieniu wynagrodzenia

równorzędnego z dotychczasowym, czyli odpowiadającego wynagrodzeniu na stanowisku kierownika działu a nie starszego komisarza skarbowego.

Innymi słowy, podstawy prawnej dochodzonego żądania wyrównania wynagrodzenia nie mógł stanowić przepis art. 10 ust. 1b, gdyż do sytuacji powódki nie miał zastosowania. Tak samo przepis art. 10 ust. 1a, albowiem przeniesiony na jego podstawie pracownik ma zagwarantowane wynagrodzenie nie niższe od dotychczasowego tylko przez 6 miesięcy. W sprawie prawomocnym orzeczeniem Sądu pierwszej instancji stwierdzono naruszenie art. 10 ust. 1a, stąd również i z tej przyczyny przepis ten nie mógł mieć zastosowania jako podstawa prawna żądania zapłaty dotychczasowego albo równorzędnego wynagrodzenia po upływie 6 miesięcy od przeniesienia.

Zasadnie zwrócił też uwagę Sąd Okręgowy, powołując orzecznictwo, że nie można było zastosować art. 58 k.c. Czynności pracodawcy rozwiązujące albo modyfikujące stosunek pracy w ramach przewidzianej w ustawie podstawy prawnej nie mogą być oceniane jako nieważne z mocy prawa. Sankcja ta należy do wyjątków w prawie pracy, gdyż ewentualną wadliwość czynności pracodawcy ocenia się na podstawie przewidzianej dla niej regulacji prawnej. Uprawniona jest więc również i ta uwaga, że w tej sprawie nie stwierdzono nieważności decyzji o przeniesieniu na inne stanowisko a zatem nie ma podstaw do przyjęcia, że orzeczenie przywracające do pracy miało charakter deklaratoryjny i skutek wsteczny, a więc reaktywowało stosunek pracy (*ex tunc*) na stanowisku kierownika działu

Należy podkreślić, że powódka dochodziła wyrównania wynagrodzenia a nie odszkodowania za naruszenie przepisu o przeniesieniu służbowym. Po przeniesieniu nie wykonywała już obowiązków kierownika działu, lecz starszego komisarza skarbowego. Prawo do wynagrodzenia nie wynikało więc z wykonywania pracy na stanowisku kierownika działu.

Natomiast inną kwestią jest to, czy powódka będzie egzekwować prawomocny wyrok przywracający ją do pracy na warunkach pracy i płacy sprzed przeniesienia, gdyż w sprawie nie odstępuje od przeciwnego twierdzenia, że to właśnie przepis art. 10 ust. 1b winien gwarantować jej równorzędne z dotychczasowym wynagrodzenie.

Skarga przeczy potrzebie zastosowania art. 42 k.p. i 45 k.p. do oceny dochodzonego wyrównania wynagrodzenia i można by się z tym zgodzić. Przede wszystkim przepisy te nie stały w sprzeczności z art. 10 ust. 1b ustawy, gdyż są to regulacje odrębne i samodzielne. Wobec szczególnej regulacji dotyczącej przeniesienia urzędnika na innego stanowisko nie było konieczne założenie, że sytuacja ta nie jest wystarczająco uregulowana i dlatego wymaga stosowania przepisów prawa pracy o wypowiedzeniu zmieniającym na podstawie art. 7 ustawy o służbie cywilnej. Przeniesienie pracownika na inne stanowisko służbowe, o którym stanowi art. 10 ust. 1a jest samodzielną konstrukcją prawną uregulowaną w tym przepisie, odmienną od unormowanego w kodeksie pracy wypowiedzenia warunków pracy lub płacy (wyroki Sądu Najwyższego z 6 września 2005 r., I PK 52/05, OSNP 2006 nr 13-14, poz. 204 i z 4 listopada 2008 r., II PK 81/08, niepublikowany). Skoro do przeniesienia powódki na inne stanowisko nie stosowano art. 42 k.p. ani przepisów o wypowiedaniu umów o pracę, to przepisy art. 42 i 45 k.p. nie mogły stanowić podstawy prawnej oddalenia spornego roszczenia. Niemniej w ujęciu systemowym przepisy prawa pracy nie byłyby w ogóle bez znaczenia dla oceny spornego roszczenia.

Nawet bowiem w przypadku rozwiązania stosunku pracy z mianowanym urzędnikiem z naruszeniem art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy z 16 września 1982 r. o pracownikach urzędów państwowych, który podjął pracę po przywróceniu do pracy, nie przysługuje mu przewidziane w art. 47 wynagrodzenie za cały czas pozostawania bez pracy (wyrok z 19 sierpnia 1999 r., I PKN 210/99, OSNP 2000 nr 23, poz. 854). Podobnie po przywróceniu do pracy po bezprawnym wypowiedzeniu zmieniającym wynagrodzenie również byłoby limitowane i nie przekraczałoby wysokości wynagrodzenia za 6 miesięcy (art. 10 ust. 1a ustawy, art. 47 k.p.). Zarzut naruszenia art. 42 i 45 k.p. nie uzasadnia zatem uchylecia czy zmiany zaskarżonego rozstrzygnięcia, gdyż przepisy te nie stanowią podstawy prawnej roszczenia o wynagrodzenie za czas po przeniesieniu urzędnika mianowanego na inne stanowisko w trybie art. 10 ust. 1a albo ust. 1b.

Poszukiwanie podstaw roszczenia o wyrównanie wynagrodzenia w art. 415 i 471 k.c. nie jest uprawnione. Przede wszystkim z tej racji, że przepisy Kodeksu cywilnego stosuje się odpowiednio do stosunku pracy tylko w sprawach nie

unormowanych przepisami prawa pracy (art. 300 k.p.). Przepisy art. 10 ust. 1a i ust. 1b stanowią właśnie takie unormowanie. Kompensata nawet w przypadku naruszenia przepisów prawa pracy o rozwiązywaniu umów o pracę nie idzie dalej jak tylko do roszczeń przewidzianych w prawie materialnym (por. uchwała Sądu Najwyższego z 18 czerwca 2009 r., I PZP 2/09, OSNP 2010 nr 1-2, poz. 1). Nie ma więc podstaw, iżby stosować przepisy o niewykonaniu lub o nienależytym wykonaniu zobowiązania z art. 471 (i następne) k.c. ani przepisów o odpowiedzialności odszkodowawczej za czyn niedozwolony z art. 415 k.c., którego w tej sprawie nie stwierdzono.

Wyrok Sądu Najwyższego w innej sprawie - z 11 czerwca 2003 r., I PK 273/02, OSNP 2004 nr 16, poz. 279 - nie stanowi źródła prawa i podstawy dochodzenia roszczenia w innej sytuacji faktycznej i prawnej. Nie inaczej jest w odniesieniu do eksponowanego w skardze wyroku Sądu Najwyższego z 6 września 2005 r., I PK 52/05, OSNP 2006 nr 13-14, poz. 204, gdyż w tej sprawie pracodawca nie stosował art. 10 ust. 1b ustawy i co ważniejsze, to prawomocne orzeczenie Sąd pierwszej instancji przywracające powódkę do pracy na warunkach pracy i płacy sprzed przeniesienia z 12 września 2006 r. w ogóle wykluczało jakiegokolwiek kształtowanie treści stosunku pracy w zakresie wynagrodzenia na podstawie art. 10 ust. 1b, gdyż stałoby w sprzeczności z tym orzeczeniem.

Zarzut naruszenia art. 11³ k.p. nie został jasno umotywowany. Również w nim ujawnia się wątpliwość czy powódce chodzi o wyrównanie jej wynagrodzenia na stanowisku po przeniesieniu (na podstawie tego przepisu) czy o wynagrodzenie na stanowisku na które została przywrócona (poprzednie). To ostatnie nie powinno być sporne, wszak istnieje prawomocny wyrok przywracający ją do pracy na poprzednich warunkach pracy i płacy sprzed przeniesienia, przy czym skuteczność tego wyroku zależy od jego realizacji, czyli, tak jak wyżej wskazano, nie ma tu stwierdzenia nieważności decyzji o przeniesieniu ze skutkiem wstecznym (*ex tunc* lecz *ex nunc*), gdyż w przeciwnym razie nie byłoby przedmiotu sporu (zachodziłaby rzecz osądzona) co do wynagrodzenia za okres od 1 kwietnia do 31 grudnia 2007 r. Żądanie wyrównania wynagrodzenia według reżimu z art. 10 ust. 1b ustawy z zastosowaniem art. 11³ k.p. ujawnia sprzeczność powództwa, gdyż pierwszy przepis nie miał zastosowania, a po przeniesieniu w trybie art. 10 ust. 1a

wynagrodzenie dotychczasowe jest limitowane. Z uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania wynikałoby, że przy stosowaniu art. 11³ k.p. chodziłoby o porównanie z innym pracownikiem przeniesionym w trybie art. 10 ust. 1b z zachowaniem dotychczasowego wynagrodzenia, co ma stanowić o naruszeniu zakazu dyskryminacji w zatrudnieniu powódki. Nie jest to jednak założenie prawidłowe, przede wszystkim z tego względu, że w sprawie stwierdzono, iż powódka nie została przeniesiona w trybie art. 10 ust. 1b, lecz przeciwnie zostały jej przywrócone warunki pracy i płacy sprzed przeniesienia. Po wtóre nie ma ustaleń do rozważenia takiego zarzutu, które pozwalałyby stwierdzić, że zasada równej płacy za równą pracę została naruszona (art. 398¹³ § 2 k.p.c.).

Problem naruszenia przepisów materialnoprawnych z „art. 18 § 3 w związku z art. 18 - 18^{3d}” k.p. wyprzedza pytanie, czy odszkodowanie za dyskryminację było przedmiotem sprawy (powództwa) w postępowaniu przed Sądem pierwszej instancji. Z oceną tej kwestii ściśle wiążą się również zarzuty naruszenia prawa procesowego - art. 381 i 382 k.p.c. (a według uzasadnienia skargi zapewne chodzi o art. 383 k.p.c.). Sąd Okręgowy dostrzegł ten problem i rzeczowo go rozważył w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku. Skoro ustalił i przyjął, że powódka dopiero w apelacji rozszerzyła powództwo o odszkodowanie za dyskryminację, to Sąd Okręgowy jako sąd drugiej instancji nie mógł rozstrzygać o nowym przedmiocie sprawy, gdyż byłoby to sprzeczne z art. 187, 321 i 383 k.p.c. Innymi słowy, odmienne stanowisko skarżącej, czyli o zgłoszeniu żądania przed Sądem pierwszej instancji nie przekłada się na wskazanie konkretnej czynności procesowej potwierdzającej takie stanowisko (pisma procesowego albo zgłoszenia żądania do protokołu). Zasada *iura novit curia* obowiązuje w granicach zgłoszonego żądania (art. 187 k.p.c.). Żądanie wyrównania wynagrodzenia na podstawie art. 10 ust. 1b ustawy różni się istotnie od żądania odszkodowania za nierówne traktowanie na podstawie art. 11³ k.p. czy „art. 18-18^{3d}” k.p.

Z tych motywów orzeczono jak w sentencji, stosownie do art. 398¹⁴ k.p.c.

O kosztach orzeczono zgodnie z art. 98 i 398²¹ k.p.c. oraz § 6 pkt 5, § 11 ust. 1 pkt 2 i § 12 ust. 4 pkt 2 (odpowiednio dla odpowiedzi na skargę kasacyjną)

rozporządzenia z 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych.